

Skriftlig fremsættelse (22. oktober 2026)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om Kongeriget Danmarks indgåelse af aftale af 22. september 2026 mellem Kongeriget Danmarks regering sammen med Naalakkersuisut og Amerikas Forenede Staters regering om ændring og supplering af aftalen om forsvaret af Grønland

(Beslutningsforslag nr. B 36)

Kongeriget Danmarks sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde med USA er et uundværligt bidrag til sikkerheden og forsvaret af Grønland og resten af NATO-området. Samarbejdet går langt tilbage og er løbende undergået forandringer.

Statsministeren, formanden for Naalakkersuisut og den amerikanske præsident underskrev den 22. september 2026 en aftale mellem Kongeriget Danmarks regering sammen med Naalakkersuisut og Amerikas Forenede Staters regering om ændring og supplering af overenskomst af 27. april 1951 i henhold til Den Nordatlantiske Traktat mellem Kongeriget Danmarks regering og Amerikas Forenede Staters regering om forsvaret af Grønland (1951-forsvarsaftalen) med senere relevante tillægsaftaler relateret hertil. Aftalen med bilag er vedlagt beslutningsforslaget.

Ændringsaftalen er god for Kongeriget, for NATO og for Europa og styrker vores fælles sikkerhed i Arktis og det nordatlantiske område. Ændringsaftalen er et vidnesbyrd om de fortsat stærke bånd mellem Grønland, Danmark og USA og det fælles ansvar, som parterne fortsat har for sikkerheden i Grønland inden for rammerne af NATO. Aftalen er indgået med blik for parternes mere end firs år tætte forsvarssamarbejde og i forståelse for de aktuelle sikkerhedsudfordringer i Arktis og Det Høje Nord som følge af øget militær aktivitet fra modstandere og den voksende strategiske interesse i regionen. Aftalen er udtryk for parternes fælles interesse i at give USA militær adgang til det grønlandske territorium i det omfang, som er nødvendigt for at forsvare Det Nordatlantiske Traktatområde, Grønland og det amerikanske kontinent samt i øvrigt afspejle udviklingen i Grønlands stilling inden for Kongeriget. Ændringsaftalen er dybt forankret i NATO-samarbejdet, bekræfter NATO's rolle og parternes ønske om et fortsat tæt samarbejde inden for NATO.

Formålet med forslaget til folketingsbeslutning er i henhold til grundlovens § 19, stk. 1, 2. pkt., at opnå Folketingets samtykke til, at regeringen på Kongeriget Danmarks vegne indgår aftalen mellem Kongeriget Danmarks regering sammen med Naalakkersuisut og Amerikas Forenede Staters regering om ændring og supplering af 1951-forsvarsaftalen med senere relevante tillægsaftaler relateret hertil.

Ændringsaftalen bygger oven på 1951-forsvarsaftalen med senere tillægsaftaler og tilhørende ikke-bindende ordninger mellem parterne (Forsvarsaftalekomplekset) og etablerer en opdateret juridisk ramme for amerikansk militær adgang til og tilstedeværelse i Grønland.

Ændringsaftalen har til formål at fremme parternes mulighed for at løse deres individuelle og fælles ansvarsopgaver i Grønland, herunder for at forsvare NATO-området, Grønland og det amerikanske kontinent. Det fastslås, at disse ansvarsopgaver skal løftes med respekt for det grønlandske samfunds interesser og med blik for at skabe fordele for det grønlandske samfund.

Aftalen fastholder de grundlæggende rammer for USA's adgang til at etablere nye forsvarsområder og ubemandede militære installationer, der fortsat forudsætter enighed mellem parterne. Vilkårene herfor moderniseres, så der bl.a. skal tages stilling til miljøhensyn, inden der træffes beslutning om oprettelse af et nyt forsvarsområde eller ubemandede militære installationer. Ifølge aftalen vil USA få tilladelse til at oprette et yderligere forsvarsområde ved Narsarsuaq og Mestersvig efter nærmere aftale mellem parterne. USA skal i videst muligt omfang tildele kommercielle kontrakter relateret til forsvarsområderne til grønlandske kilder. Aftalen slår fast, at kun NATO-lande kan oprette forsvarsområder og have vedvarende militær tilstedeværelse i Grønland.

Ændringsaftalen bekræfter USA's militære adgang i Grønland, herunder mulighed for at overflyve og lande i Grønland samt USA's skibe, fly og styrkers mulighed for at færdes frit mellem USA's forsvarsområder og ubemandede militære installationer. USA's militære adgang til Grønland udvides ved at give adgang til undersøisk sejlads i det ydre territorialfarvand samt efter nærmere aftale ret til oversøisk sejlads i det ydre territorialfarvand. Det fremgår udtrykkeligt af aftalen, at disse rettigheder skal udøves på en måde, der i videst muligt omfang respekterer det grønlandske samfund og den grønlandske levemåde.

Herudover fastlægger ændringsaftalen juridiske rammer for enkelte nye samarbejdsområder af betydning for sikkerheden i Grønland. Det drejer sig om samarbejdsprocedurer for forebyggelse af spionage nær forsvarsområder samt nye rammer for tredjelandes investeringer i særligt følsomme sektorer eller aktiviteter i Grønland. Der ændres ikke på rammerne for investeringer fra lande, der er med i EU, NATO- og NATO-partner-kredsen. Bestemmelsen om tredjelandes investeringer vil blive udmøntet i en kommende grønlandsk investeringsscreeningslov.

Ændringsaftalen er en folkeretligt bindende traktat, der er forankret i NATO-samarbejdet. Det fremgår udtrykkeligt af aftalen, at parterne støtter et stærkere NATO-engagement i Arktis. Herudover fremgår det af aftalens præambel, at parterne er bevidste om de rettigheder og forpligtelser, der følger af Den Nordatlantiske Traktat fra 1949, og i betragtning af, at Grønland gennem Kongeriget Danmark har været en del af NATO siden da. I aftalen anerkender parterne deres respektive forpligtelser og tilsagn i henhold til folkeretten samt nationale retlige rammer, herunder alle nuværende aftaler mellem parterne.

Det fremgår af ændringsaftalens præambel, at parterne genbekræfter Kongeriget Danmarks suverænitæt og territoriale integritæt og anerkender, at det grønlandske folk udgør et folk i medfør af folkeretten med ret til selvbestemmelse. Det fremgår endvidere, at parterne anerkender det grønlandske folks økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, herunder vedrørende deres land og deres levemåde, samt behovet for at beskytte Grønlands enestående miljø.

Ændringsaftalen har ikke nogen slutdato og kan kun ændres ved fælles samtykke i overensstemmelse med artikel XIII i 1951-forsvarsaftalen. Det fremgår af aftalen, at hvis Grønland udøver sin ret til selvbestemmelse for at blive selvstændig, skal Kongeriget Danmarks regering og Naalakkersuisut sammen sikre, at den selvstændige grønlandske stat vil (i) give tilsagn om at forblive i NATO, herunder om nødvendigt ved at ansøge om at blive medlem, og (ii) udtrykkeligt påtage sig, fra datoen for selvstændighed, alle de af Kongeriget Danmarks rettigheder og forpligtelser, der følger af aftalen, herunder enhver gennemførelsesaftale eller ordninger mellem parterne, samt Forsvarsaftalekomplekset.

Ændringsaftalen gælder ikke for Færøerne.

Indgåelse af ændringsaftalen er af større betydning og kræver derfor Folketingets samtykke, jf. grundlovens § 19, stk. 1, 2. pkt. Folketingets samtykke søges indhentet gennem dette beslutningsforslag med henblik på, at regeringen på Kongeriget Danmarks vegne indgår aftalen med USA.

Ændringsaftalen skal efter grønlandsk lovgivning også behandles af Inatsisartut. Folketingets samtykke bør afvente Inatsisartuts udtalelse, og regeringen vil derfor om nødvendigt anmode Folketinget om, at beslutningsforslagets 2. (sidste) behandling afventer den grønlandske parlamentariske proces.

Ændringsaftalen træder i kraft på datoen for en diplomatisk note, der giver USA meddelelse om afslutningen af de nødvendige parlamentariske procedurer i Kongeriget Danmark sammen med Grønland.